

Sygn. akt III AUa 1069/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Marcjanna Górską
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.) SA Krystyna Smaga
Protokolant: Agnieszka Zdanowicz-Martyna	

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2015 r. w Lublinie

sprawy (...) Spółki Akcyjnej w L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wydanie pisemnej interpretacji

na skutek apelacji (...) Spółki Akcyjnej w L. i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 28 października 2014 r. sygn. akt VIII U 1904/13

I. oddala obie apelacje;

II. znosi wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego.

III AUa 1069/14

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w L. decyzją z dnia 5 czerwca 2013 r. na podstawie art. 10 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2010r., Nr 220, poz. 1447 ze zm.) w związku z art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych uznał za nieprawidłowe stanowisko zawarte we wniosku złożonym w dniu 24 maja 2013 r. przez przedsiębiorcę (...) Spółka Akcyjna w sprawie braku obowiązku opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych od wynagrodzeń pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł pełnomocnik (...) S.A. z siedzibą w L. i zaskarżając decyzję w całości zarzucał naruszenie prawa materialnego tj. art. 35 ust. 1 w związku z art. 4 oraz w związku z art. 3 ust. 1 i 3 oraz w związku z art. 3 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. nr 237, poz. 1656 ze zm.) przez ich błędną wykładnię (ewentualnie ich błędne zastosowanie) polegającą na przyjęciu, że na odwołującym się ciąży obowiązek opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych za pracowników zatrudnionych na stanowiskach ujętych w ustawie lub załącznikach do niej, ale zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy lub za pracowników, którzy przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywali prac w szczególnych warunkach lub pracowników w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, lub nie spełniają innych przesłanek z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, przez co nigdy nie wykażą swojego uprawnienia do emerytury pomostowej i przez to nie nabędą do niej prawa, podczas gdy z powołanych przepisów nie można wyciągnąć takiego obowiązku, co potwierdza analiza tych przepisów w świetle stosowania między innymi art. 2 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. W konkluzji pełnomocnik wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie za prawidłowe stanowiska odwołującego zawartego we wniosku z dnia 24 maja 2013r. w sprawie ustalenia braku obowiązku opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych od wynagrodzeń pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w sytuacji gdy zakład pracy zatrudnia tych pracowników na stanowiskach ujętych w ustawie lub załącznikach do niej ale w niepełnym wymiarze czasu pracy lub od wynagrodzeń pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w sytuacji gdy zakład pracy zatrudnia tych pracowników na stanowiskach ujętych w ustawie lub załącznikach do niej, niemniej pracownicy ci przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywali prac w szczególnych warunkach lub prac o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS lub nie spełniają innych przesłanek z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, przez co nigdy nie wykażą swojego uprawnienia do emerytury pomostowej.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 28 października 2014 roku zmienił zaskarżoną decyzję w części w ten sposób, że uznał za prawidłowe stanowisko (...) Spółki Akcyjnej w L. zawarte we wniosku z dnia 24 maja 2013 roku w sprawie braku obowiązku opłacania składki na Fundusz Emerytur Pomostowych za pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w pozostałej części oddalił odwołanie oraz zniósł koszty procesu między stronami.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 24 maja 2013 r. pełnomocnik (...) S.A. z siedzibą w L. złożył w organie rentowym wniosek o wydanie indywidualnej interpretacji przepisów w trybie art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

We wniosku zostało wskazane, że Spółka jest płatnikiem składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i aktualnie spółka składa deklaracje i opłaca składki na Fundusz Emerytur Pomostowych za 504 pracowników uznając, że część z nich nie nabędzie nigdy prawa do emerytury pomostowej, stąd też Spółka nieprawidłowo deklaruje te osoby do opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. Spółka wskazała, że prawo do emerytury pomostowej nie należy się zarówno osobom pracującym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tylko na część etatu, jak i pracownikom, którzy np. przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywali pracy w szczególnych warunkach lub prac o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Powołując się na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r. (II UK 130/11 LEX nr 1271604 i nr 1157556) oraz uchwały 7 sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 listopada 2012 r. (I OPS 4/12 LEX nr 1226997) pełnomocnik Spółki wskazał, że w jego ocenie podmiot niezasadnie opłacał składki na Fundusz Emerytur Pomostowych dla pracowników, co do których wiadomo, że nie nabędą prawa do tego świadczenia. Wniósł o wyrażenie przez organ rentowy stanowiska w sprawie czy nie należy odprowadzać składek na Fundusz Emerytur Pomostowych od pracowników wykonujących pracę i umieszczonych w wykazie, w stosunku do których jednak już obecnie wiadomo, że nie nabędą prawa do emerytury pomostowej, gdyż nie spełniają chociażby jednej z przesłanek z art. 4 cytowanej ustawy.

W dniu 5 czerwca 2013 r. organ rentowy wydał zaskarżoną w przedmiotowej sprawie decyzję uznając stanowisko spółki (...) odnośnie opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych za niezasadne.

Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca na podstawie przepisów art. 10 ust. 1, 2, 3 oraz 5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej skorzystał z uprawnienia do złożenia wniosku o wydanie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu stosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia składek na ubezpieczenia społeczne.

Przedmiotem sporu w tej sprawie była ocena, czy wnioskodawca Spółka (...) w myśl regulacji zawartych w art. 35 ust. 1 ustawy pomostowej, jest zobowiązany do odprowadzania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w niepełnym wymiarze czasu pracy i tych którzy przed 1 stycznia 1999 r. w ogóle nie wykonywali pracy bądź też wykonywali pracę w takich warunkach, których nie można uznać za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, czy też z tego obowiązku jest zwolniony.

Analizując treść przepisów Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. nr 237, poz. 1656 ze zm.) składki na Fundusz Emerytur Pomostowych opłaca się za pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki: urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r. oraz wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3. W myśl ust. 2 przepisu obowiązek opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych za pracownika, o którym mowa w ust. 1 powstaje z dniem rozpoczęcia wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a ustaje z dniem zaprzestania wykonywania tych prac.

Z przepisu art. 3 ust. 1, 3 i 5 cytowanej ustawy wynika z kolei, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku, wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy.

W przedmiotowej sprawie odwołujący opłacał składki na Fundusz Emerytur Pomostowych za wszystkich pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych. Równocześnie jednak, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie II UK 130/11 (OSNP 2013/3-4/40) wywołał, iż nie powinien płacić składek za tych pracowników, którzy na mocy art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych nigdy nie nabędą uprawnień do takiego świadczenia.

Sąd Okręgowy powołując się na poglądy Sądu Najwyższego wskazał, że „ważna analiza gramatyczna zwrotu pracownik, który wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 „, prowadzi do wniosku, że powtarza on w formie skondensowanej treść art. 3 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Chodzi w nim o pracownika, który wykonuje prace w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 3 ust. 1 lub prace o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 3. Pracownik, który wykonuje prace, jest także pracownikiem wykonującym prace. Dlatego daje to podstawę do przyjęcia, że ustawodawca w art. 35 ust. 1 pkt 2 w istocie powielił regulację z art. 3 ust. 4 i 5. Można też uznać, że z tego powodu werbalne wyrażenie zastrzeżenia o warunku pełnego wymiaru czasu pracy ustawodawca uznał za niepotrzebne.

W ocenie Sądu wykładnia celowościowa oraz systemowa przepisu art. 35 ust. 1 ustawy pomostowej prowadzi do konkluzji, że składki na Fundusz Emerytur Pomostowych powinno się odprowadzać jedynie za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku odmiennego założenia powstałaby sytuacja, w której odprowadzanie składki na Fundusz Emerytur Pomostowych nie wiązałoby się z prawem do otrzymania świadczenia w postaci emerytury pomostowej, bowiem pracownik wykonujący pracę w szczególnym

charakterze w niepełnym wymiarze czasu pracy w myśl art. 35 ust. 1 w związku z art. 3 ust. 5 ustawy pomostowej nie jest uprawniony do uzyskania tego świadczenia. Interpretacja pojęcia pracownika wykonującego prace w szczególnym charakterze następować musi w oparciu o definicje pracowników zawarte w art. 3 ust. 4 i 5 cytowanej ustawy, ze względu na umiejscowienie tego przepisu w rozdziale 1 ustawy „przepisy ogólne” mającymi zastosowanie w przypadku dalszych regulacji ustawy pomostowej, w tym art. 35 ust. 1. O ile sam przepis ustawy nie uzależnia obowiązku opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych od wymiaru czasu pracy danego pracownika, bowiem odsyła wprost jedynie do art. 3 ust. 1 i 3, o tyle jednak prawidłowa interpretacja tego przepisu w związku z art. 3 ust. 4 i 5 ustawy pomostowej nakazuje powyższy obowiązek składkowy w sposób jednoznaczny łączyć tylko i wyłącznie z zatrudnieniem pracowników w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowe jest zatem stanowisko odwołującej się Spółki wyrażone we wniosku o udzielenie interpretacji z dnia 24 maja 2013 r. w sprawie braku obowiązku opłacania składki na Fundusz Emerytur Pomostowych za pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odwołanie Spółki podlegało zaś oddaleniu odnośnie wniosku o uznanie za bezzasadny obowiązek opłacania składek za pozostałe kategorie pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych. Chodziło tutaj o wymienianych we wniosku pracowników, którzy po raz pierwszy rozpoczęli pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze dopiero po dniu 1 stycznia 1999 r. Do pracowników tych nie odnosi się bowiem bezpośrednio przepis art. 35 ust. 1 ustawy. Przepis ten wymienia jedynie pracowników urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. i wykonujących pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze.

Z kolei z przepisów art. 35 ust. 2 wynika, iż obowiązek opłacania składek na Fundusz za takiego pracownika powstaje z dniem rozpoczęcia wykonywania przez niego pracy (w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze), a ustaje z dniem zaprzestania jej wykonywania, nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2010 r. Wykładnia językowa wskazanych przepisów prowadzi do wniosku, że przepis art. 35 ust. 1 wprowadza regulację odrębną i oderwaną od kryteriów, jakie muszą spełnić osoby ubezpieczone celem uzyskania prawa do emerytury określonych w art. 4 ustawy. W związku z powyższym niezasadnym byłoby rozciąganie braku obowiązku opłacania przez pracodawcę składki na Fundusz Emerytur Pomostowych w stosunku do innych pracowników niż zatrudnionych niepełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Na marginesie należy jednak wskazać, iż fakt, że pracownicy tacy nie uzyskują prawa do emerytury pomostowej nie oznacza, iż nie uzyskują oni żadnego świadczenia uregulowanego przepisami wskazanej ustawy. Ustawa o emeryturach pomostowych przewiduje bowiem również rekompensaty (art. 2 pkt 5) - odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Zdaniem Sądu Okręgowego od wynagrodzenia pracowników, którzy rozpoczęli pracę w szczególnych warunkach lub pracę w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w pełnym wymiarze czasu pracy po dniu 1 stycznia 1999 r. powinna być odprowadzana składka na Fundusz Emerytur Pomostowych, ponieważ jakkolwiek nie nabędą oni prawa do emerytury pomostowej, to jednak mogą nabyć prawo do rekompensaty, o ile prace w takich warunkach lub w takim charakterze będą wykonywać, co najmniej 15 lat. Z tego względu opłacanie składek będzie miało przełożenie na zwiększenie wartości kapitału początkowego a w konsekwencji na możliwość uzyskania przez nich wyższej emerytury.

Od tego wyroku apelację wniosły obie strony.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżył wyrok w punkcie I zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych poprzez błędne uznanie, że prawidłowe jest stanowisko wnioskodawcy zawarte we wniosku z dnia 24 maja 2013 roku w sprawie braku obowiązku opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych za pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy. Wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku w tej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

(...) SA w L. zaskarżył wyrok punkcie II. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucał:

- naruszenie prawa materialnego art.35 ust 1 w związku z art.4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych w związku z art.2 i 67 ust.1 Konstytucji RP poprzez uznanie, że za pracowników, którzy przed dniem 1 stycznia 1999 roku w ogóle nie wykonywali pracy bądź też wykonywali pracę w takich warunkach, w których nie można uznać za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, należy odprowadzać składki na Fundusz Emerytur Pomostowych, co narusza fundamentalne zasady państwa demokratycznego, gdyż powyższe doprowadza do całkowitego oderwania obowiązku odprowadzania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych od warunków, które muszą spełniać ubezpieczeni, aby uzyskać prawo do emerytury pomostowej i oznacza, że składki na Fundusz Emerytur Pomostowych nie mają charakteru składki na ubezpieczenie społeczne, ale stanowią daninę publicznoprawną, co wymaga jednoznacznego uregulowania niepozostawiającego wątpliwości co do intencji ustawodawcy, czego sama ustawa o emeryturach pomostowych nie wprowadza;

- naruszenie art.21 w związku z art.35 ust.1 i art.4 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez uznanie, że składki na FEP będą finansować rekompensaty, które będą wypłacane pracownikom, którzy przed dniem 1 stycznia 1999 roku w ogóle nie wykonywali pracy bądź też wykonywali prace w takich warunkach, których nie można uznać za pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze składek na emerytury pomostowe, w sytuacji, gdy art.21 ustawy o emeryturach pomostowych ze względu na art.173 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach nie dotyczy pracowników, którzy przed 1 stycznia 1999 w ogóle nie wykonywali pracy, a w zakresie pracowników, którzy nabędą prawo do rekompensat zgodnie z art.21 pracodawca nie ma obowiązku opłacania składek, gdyż ci pracownicy nie wykonują pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art.3 ust.1 i 3, co dale warunkuje opłacanie składek na emerytury pomostowe.

Wnosił o zmianę wyroku w zakresie punktu II poprzez uznanie za prawidłowe stanowisko (...) zawarte we wniosku w sprawie braku obowiązku opłacania składki na FEP za pracowników, którzy przed dniem 1 stycznia 1999 roku w ogóle nie wykonywali pracy bądź też wykonywali pracę w takich warunkach, których nie można uznać za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz zasądzenie od pozwanej kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje nie zasługują na uwzględnienie.

Spór w przedmiotowej sprawie koncentruje się na kwestii, czy zachodzi obowiązek opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych także za takich pracowników, którzy prac w szczególnych warunkach lub prac o szczególnym charakterze, w rozumieniu odpowiednio art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656 z późn. zm.), nie wykonują w pełnym wymiarze czasu pracy, a zatem nie spełniają przesłanki z art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych do uznania ich odpowiednio: za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach albo za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze, jak również za takich, którzy wprawdzie są zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy, ale przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywali prac w szczególnych warunkach lub prac w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm., nazywanej dalej ustawą emerytalną), a zatem nie spełniają przesłanki z art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych do ustalenia im prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego zaprezentowany w wyroku z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie II UK 130/11 (publik. LEX nr 1271604), a cytowany w zaskarżonym wyroku Sądu Okręgowego, w pełni zgadzając się z wyrażonym w nim stanowiskiem, że uważna analiza gramatyczna użytego w treści art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych zwrotu "pracownik, który wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3" w istocie w formie skondensowanej powiela treść przepisów

art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych, co wprost oznacza, że przepis art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych odnosi się do pracownika, który wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 w pełnym wymiarze czasu pracy.

Niezasadnie zatem podnosi organ rentowy, że w przepisie art. 35 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych zawarta została odrębna, ustanowiona wyłącznie dla potrzeb ustalania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, definicja pracownika wykonującego prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, która swym zakresem obejmuje zarówno wykonywanie tego rodzaju prac w pełnym, jak i w niepełnym wymiarze czasu pracy. Przepis ten bowiem należy interpretować w odniesieniu do przepisów definiujących zarówno pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, jak i określającego, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących je w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że nie zachodzi obowiązek opłacania składek na FEP za takich pracowników, którzy prac w szczególnych warunkach lub prac o szczególnym charakterze, w rozumieniu odpowiednio art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, nie wykonują w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odnosząc się do drugiego z prezentowanych problemów interpretacyjnych dotyczącego kwestii, czy zachodzi obowiązek opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, nazywany dalej FEP, także za takich pracowników, którzy spełniają przesłanki wynikające z treści art. 35 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, ale przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie byli w ogóle zatrudnieni lub też przed tym dniem nie wykonywali prac w szczególnych warunkach lub prac w szczególnym charakterze, Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, zgodnie z którym językowa wykładnia przepisu art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych wskazuje, że obowiązek odprowadzania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych został uregulowany w oderwaniu od przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej. Ustawodawca bowiem odniósł się wyłącznie do wskazania dwóch wymaganych warunków do ustalenia obowiązku opłacania składek na ten Fundusz, stanowiąc, że składki opłaca się za pracownika, który urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r. i wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że w świetle obowiązujących przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. 2015 poz.121) brak jest ścisłej zależności między podleganiem ubezpieczeniu społecznemu, a prawem do świadczenia z tego ubezpieczenia. Cechą charakterystyczną systemu ubezpieczeń społecznych jest przymusowość - przepisy prawa wyliczają enumeratywnie kategorie podmiotów podlegających ubezpieczeniom, a powstanie stosunku prawnego pomiędzy ubezpieczonym i instytucją ubezpieczeniową następuje automatycznie wskutek wypełnienia przez ubezpieczonego ustawowych przesłanek. Skutkiem objęcia ubezpieczeniem jest obowiązek odprowadzania składek, co jednak nie oznacza, że przysługująca z tego tytułu ochrona ubezpieczeniowa jest ekwiwalentem tych składek w znaczeniu przyjętym w prawie cywilnym. W myśl zasady solidarności społecznej, składki w ubezpieczeniach społecznych są bowiem przeznaczane na tworzenie ogólnych funduszy ubezpieczeniowych, z których prawo do świadczeń czerpią ci ubezpieczeni, którym ziści się określone ryzyko socjalne, tym samym podlega ograniczeniu zasady wzajemności składki i prawa do świadczenia.

W konsekwencji należy przyjąć, że art. 35 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych wprowadza obowiązek opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych również za tych pracowników, spełniających warunki wymienione w jego pkt 1 i 2, którzy przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywali prac w szczególnych warunkach lub prac w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej. Takie stanowisko znajduje również oparcie w poglądach doktryny (por. Joanna Stępniać w "Fundusz Emerytur Pomostowych", komentarz praktyczny ABC nr 109528).

Za chybione w tym kontekście należy uznać stanowisko Sądu Okręgowego upatrującego źródła zobowiązania do opłacania składek w uprawnieniu do rekompensat pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze prawa. Uprawnienie to jest zagwarantowane wyłącznie dla tych pracowników, którzy pracowali w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych, a zatem nie są objęci regulacją art.35 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych odnoszącą się do pracowników obecnie wykonujących prace wymienione w tej ustawie w art.3 ust,1 i 3. W tej części zasadny jest zarzut podnoszony przez wnioskodawcę w apelacji, ale mimo częściowo błędnego uzasadnienia wyroku, wyrok ten odpowiada prawu.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na mocy art.385 KPC oddalił obie apelacje oraz na podstawie art.100 KPC postanowił znieść wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego.